

BEVEZETŐ

POLNER ÖDÖN REKTORI BESZÁMOLÓJÁHOZ

Polner Ödön a XX. század első felének egyik legjelentősebb magyar közjogászaként tevékenykedett.

Munkássága a Monarchia fennállása alatt az Igazságügyi Minisztériumban kezdődött, majd a pozsonyi egyetemre került az 1915-1916-os tanévtől. 1921-től 1923-ig Pécsen tanított és próbálta megszervezni az oktatást az elmenekült egyetem romjain.

1923-tól nyugdíjazásáig egyetemünkön vezette a közjogi tanszéket. 1942-ben a debreceni egyetem díszdoktorává fogadta. 1905-től 1908-ig az Akadémia levelező, 1908-tól 1935-ig rendes tagja, majd 1935-től 1949-ig az MTA tiszteleti tagja. 1949. október 31-én az MTA új alapszabályt fogadott el, mely bevezette a "tanácskozó tagság" intézményét. Polner Ödönt és mellette számtalan tudóstársát minősítették vissza tanácskozó taggá, mely megakadályozta számukra az akadémiai szavazati és az üléseken való részvételi jogot. Az MTA 1989. május 8-9-én tartott közgyűlése hatályalanította az 1949. október 31-i rendelkezést - az MTA tiszteleti, rendes és levelező tagjainak tanácskozó taggá való minősítését-, s tagságukat folyamatosnak nyilvánította. A pozsonyi egyetemről keveset tudhat napjaink ifjúsága, hiszen az elmúlt 43 év alatt nem illett arról tudni, hogy valaha nemcsak országunk volt háromszorosa a mostaninak, hanem evvel arányosan szellemi, tudományos életünk sem csak a mostani határainkon belül folyt. A pozsonyi egyetem végül csak 1918-tól lett valóban tudományegyetem, mert addig csak jogi kar létezett mely a Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemhez tartozott. A sors kegyetlen fintora, hogy alig 2 tanévnyi fennállás után távoznia kellett és ez a 2-2,5 tanévnyi fennállás is állandó zaklatás és megalázás súlyától volt terhes.

A rektori beszámolót Polner Ödön professzor az 1918-19-es tanév végén írta. Azt hiszem fölösleges részletezni milyen nehéz lehetett ezt az időszakot átélni magyar egyetemi tanárként Pozsonyban, hiszen sajnos napjaink véres eseményei bizonyítják, hogy ma sem könnyű vállalni a magyarságot sem Erdélyben, sem a Felvidéken.

Ez a páratlan dokumentum, mely ezideig sehol sem nyert publicitást, példa értékű lehet hiszen felszakadó érzelmek nélkül nehéz manapság ezekre a problémákra gondolnunk. Mégis higgadt és megfontolt kell, hogy legyen politikánk ezekben a kényes kérdésekben, hiszen mi vagyunk sajnos az előnytelenebb helyzetben bármennyire is tragikus ez.

Polner professzor higgadtsága, következetessége és a magyar kultúra, tudomány iránti elkötelezettsége példa értékű lehet napjaink politikusai és egyetemi ifjúsága számára.

POLNER EÖRS